

Satversmes tiesa izbeidz tiesvedību lietā par maksātnespējas procesa pabeigšanu

2012. gada 7. oktobrī Satversmes tiesa ir pieņēmusi lēmumu par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2012-25-01 „Par 2007. gada 1. novembra Maksātnespējas likuma 138. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. un 105. pantam”.

Apstrīdētā norma

Apstrīdētā norma bija spēkā līdz 2010. gada 1. novembrim. Tā noteica, ka lēmumu par bankrota procedūras pabeigšanu pieņem noslēguma kreditoru sapulce ne vēlāk kā mēnesi pēc bankrota procedūras pasākumu izpildes. Lēmums par bankrota procedūras pabeigšanu ir pieņemts, ja par to nobalso vairāk nekā puse klātesošo balsstiesīgo kreditoru.

Augstāka juridiskā spēka normas

Satversmes 92. pants: „Ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Ikviens uzskatāms par nevainīgu, iekams viņa vaina nav atzīta saskaņā ar likumu. Nepamatota tiesību aizskārums gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Ikvienam ir tiesības uz advokāta palīdzību.”

Satversmes 105. pants: “Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Īpašuma piespiedu atsavināšana sabiedrības vajadzībām pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos uz atsevišķa likuma pamata pret taisnīgu atlīdzību.”

Lietas fakti

Pieteikuma iesniedzēja AS „Danske Banka” savulaik izsniedza aizdevumus juridiskajai personai, kas vēlāk bankrotēja. Maksātnespējas procesa administrators pieteikuma iesniedzēju neatzina par maksātnespējīgā komersanta kreditoru, un tiesa noraidīja sūdzību par administratora lēmumu. Pieteikuma iesniedzēja vērsās tiesā vispārējā kārtībā un tika atzīta par nodrošināto kreditoru, taču spriedums tika pārsūdzēts. Pirms lietu skatīja apelācijas instances tiesa, noslēguma kreditoru sapulce, pamatojoties uz apstrīdēto normu, nolēma pabeigt bankrota procedūru un maksātnespējīgais komersants tika likvidēts.

Pieteikuma iesniedzēja konstitucionālajā sūdzībā norādīja, ka apstrīdētās normas dēļ tā ir zaudējusi iespēju tikt atzītai par bankrotējušā komersanta nodrošināto kreditoru. Tādējādi esot aizskartas pieteikuma iesniedzējas īpašuma tiesības un tiesības uz taisnīgu tiesu.

Tiesas secinājumi un lēmums

Satversmes tiesa atzina, ka šajā lietā apstrīdētā norma netika tieši piemērota pieteikuma iesniedzējai un pieteikuma iesniedzējas pamattiesības aizskar nevis pati norma, bet gan tās interpretācija un piemērošana konkrētajā maksātnespējas procesā. [14.1, 20]

Satversmes tiesa atgādināja, ka gan visa maksātnespējas procesa, gan bankrota procedūras mērķis ir aizsargāt kreditoru intereses un apmierināt to prasījumus pret parādnieku pēc iespējas pilnīgāk. [15]

Apstrīdētā norma noteica, ka kreditoru sapulce sasaukama ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc bankrota procedūras pasākumu izpildes, tātad, norma ietver arī jautājumu par to, kad bankrota pasākumi atzīstami par izpildītiem. [16] Jautājumus par bankrota procedūras pasākumu izpildi izlemj administrators. Kreditoru un to prasījumu precīza konstatēšana ir viens no būtiskiem maksātnespējas procesa elementiem; kreditoru lokam jābūt noskaidrotam līdz bankrota procedūras pabeigšanai, lai kreditoru sapulcē būtu pārstāvētas visu to personu intereses, kurām ir prasījumi pret parādnieku. [17.2]

Tādējādi maksātnespējas administratoram ir bijis pienākums izvērtēt, kurām no interesēm ir dodama prioritāte. Administratoram jāņem vērā, ka viņš var virzīt maksātnespējas procesu, nodrošinot to, ka netiek aizskartas iespējamā kreditora intereses, proti, tā, lai iespējamā kreditora prasījumu varētu apmierināt gadījumā, ja viņš ar galīgo tiesas spriedumu tiktu atzīts par nodrošināto kreditoru. [19]

Līdz ar to Satversmes tiesa secināja, ka šajā lietā pastāv strīds nevis par pamattiesību aizskārumu, ko radījusi apstrīdētā norma, bet par apstrīdētās normas piemērošanu konkrētajā maksātnespējas procesā. Tādējādi tiesvedība Satversmes tiesā nav turpināma. [20]

Satversmes tiesa izbeidza tiesvedību lietā Nr. 2012-25-01 „Par 2007. gada 1. novembra Maksātnespējas likuma 138. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. un 105. pantam”.

Satversmes tiesas lēmums ir galīgs un nepārsūdzams. Lēmums ir pieejams Satversmes tiesas mājas lapā.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt Satversmes tiesas lēmuma izpratni. Tā nav uzskatāma par lēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Līna Kovalevska

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdze

Lina.Kovalevska@satv.tiesa.gov.lv

67830748, 29813216